

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 1.

Sedan i kraft av § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen riksdagen sammankommit till lagtima möte här i huvudstaden måndagen den 11 januari 1937, sammanträdde riksdagens första kammare i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssal samma dag,

Måndagen den 11 januari,

kl. 11 f. m.

Herr **Trygger** framträdde till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Då vi i dag mötas för att börja vårt gemensamma arbete, kunna vi med glädje betyga den sundhet och kraft, vårt näringsliv visat vid övervinnandet av den senaste världskrisen. Det lyckliga resultatet framstår i så mycket skarpare dager, då man tager i betraktande de bördor av olika slag, som under tiden vilat och i ökad grad vila på näringar och enskilda.

Det kan ej heller finnas något tvivel därom, att Sveriges folk i nuvarande stund åtnjuter en kulturell och materiell levnadsstandard, sannolikt högre än den, som råder i någon av Europas övriga stater.

Denna situation har kommit även folkets djupa leder att med större klarhet inse nödvändigheten av att mot yttre faror skapa ett förstärkt skydd för allt det värderika, som Sveriges land sluter inom sig till gagn för envar av dess innebyggare. Ett uttryck för denna glädjande, jag vågar säga, renässans var det beslut i försvarsfrågan, som 1936 års riksdag fattade efter en föregående sakkunnig utredning. Behovet av en snabb och grundlig förbättring av vårt försvarsväsen har emellertid sedan dess så gott som dagligen skärpts genom vad som hänt utanför rikets gränser.

Vilken är i själva verket, mina herrar, för närvarande ställningen inom det europeiska statssystemet? Jag tror ej, att man med skäl kan beskylla mig för överdrift om jag påstår, att även de makter, som helt naturligt skulle vara detta systems fasta stödjepelare, känna marken stadd i hotande gungning. Nationernas förbunds misslyckande på det rent politiska området, huru beklagligt det än må te sig ur världsfredens synpunkt, har dock i viss mån rensat luften och gjort tydligt för varje dess medlem, att ett verkligt stöd för den internationella rätten, även då det som bäst behöves, icke kan under en överskådlig framtid påräknas från denna sammanslutning.

Varje stat är således hänvisad till sig själv, till eget förutseende, vilja och handling, när frågan gäller rikets säkerhet. De smärre staterna få allra minst undandraga sig denna pliktuppfyllelse. Visserligen är det sant, att ett litet folk oaktat de största uppoffringar icke kan räkna med att under alla omständigheter kunna bevara sitt oberoende. Men särskilt vår egen historia bär vittne om, huru i de mest hopplösa lägen beslutsamhet och klokhets krönts med underbar framgång. Man får icke heller förbise, att en stat genom att till det yttersta bruka sina kraftkällor har utsikt att från andra folk vinna ett bistånd, som dessa endast under denna förutsättning kunna befinnas villiga att i sitt eget intresse giva.

Självuppgivelsen är livets farligaste fiende, mod och hopp dess bästa vän. Ett folk måste behärskas av känslan för ofrånkomlig plikt att sätta in hela sin varelse vid försvaret av sin självständighet. Dess offervillighet eldas vid tanken att, om det trots allt skulle ligga under i en ojämnhet kamp, ett ärorikt nederlag i sig inneslöt fröet till upprättelse.

Mina herrar! Må det tillåtas mig, sista gången jag hälsar kammarens ledamöter välkomna vid ett riksmöte, att med dessa ord förklara sammanträdet öppnat.

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagav herr ordföranden, att han på grund av bestämmelsen i § 1 mom. 2 av kammarens ordningsstadga anmodat kammarskrivaren i tullverket Eric Carlén att, till dess sekreterare blivit utsedd, föra kammarens protokoll ävensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1937.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen företagas, innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar A. Amnér, S. Stendahl och C. Jonsson samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar K. Hildebrand, E. Hallin och A. Lindqvist.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter *dels* för 19 personer, som vid val i september 1936 för vissa valkretsar utsetts till ledamöter av riksdagens första kammare för en tid av åtta år, räknade från och med den 1 januari 1937, *dels ock* för 6 personer, som vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av första kammaren i stället för avgångna ledamöter.

Vidare hade insänts en fullmakt för förre riksdagsmannen Lars Olsson i Hov, vilken, sedan bageriidkaren C. A. Carlsson i Gävle avlidit, vid ny röstsammanräkning blivit utsedd till ledamot av första kammaren för tiden till den 1 januari 1937. Enär tiden, för vilken Olsson blivit vald, numera gått till ända, undantogs denna fullmakt från granskning.

Vid granskning av övriga fullmakter framställdes icke någon anmärkning mot desamma.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de granskade fullmakterna skulle tillika med dessa överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:
G. A. Eriksson.

Den åberopade förteckningen, som jämväl upplästes, lydte sålunda:

Förteckning å ledamöter av riksdagens första kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1937.

Södermanlands län och Västmanlands län.

1. Smeden Carl Herman Dahlström i Sparreholm.

Malmöhus län med Malmö stad och Hälsingborgs stad.

2. Läroverksadjunkten Olof Olsson i Göteborg.
3. Sekreteraren Eilif Christian Sylwan i Malmö.
4. Redaktören Johan Nilsson i Malmö.
5. Lantbrukaren Axel Löfvander i Södra Sallerup.
6. Lantbrukaren Alfred Andersson i Bussjö.
7. Målarmästaren Edwin Bernhard Berling i Hälsingborg.
8. Agronomen Nils Elof Hagberth i Klinta.
9. Förste kontoristen Hugo Rudolf Anderberg i Vollsjö.
10. Agronomen Hakon Theodor Sylvan i Rönnetorp.
11. Stationskarlen Carl Herman Ericsson i Malmö.
12. Linjearbetaren Axel Leander Jönsson i Ystad.
13. Bankdirektören Axel Bernhard Roos i Malmö.

Älvsborgs län.

14. Civilingenjören Nils Wilhelm Hörstadius i Borås.
15. Disponenten Justus Edvin Leffler i Kinna.

Örebro län.

16. Kammarherren Leopold Robert von Horn å Hjelmarsnäs.

Kopparbergs län.

17. Expeditören Anders Sundvik i Främby.

Gävleborgs län med Gävle stad.

18. Ministern för utrikes ärendena Rickard Johannes Sandler.
19. Hemmansägaren Per Andersson i Koldemo.
20. Möbelhandlaren Carl Edmund Eriksson i Ljusdal.
21. Majoren Nils Holmström i Gävle.
22. Förste postiljonen Per Granath i Hudiksvall.
23. Förbundssekreteraren Hemming Sten i Gävle.
24. Redaktören Elon Andersson i Bollnäs.

Västernorrlands län och Jämtlands län.

25. Överläraren Enar Sigfrid Harald Berglund i Strömnäs.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop av kammarens ledamöter, varvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Sanne*,

» *Colleen*,

» *Eriksson, Carl*,

» *Bergqvist*,

» *Asplund*,

» *Sandström*.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Härmed får jag med stöd av bilagda läkarbetyg vördsammast anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under 5 dagar från riksdagens början.

Morlanda per Kårehogen den 4 januari 1937.

Gunnar Sanne.

Att godsägare *Gunnar Sanne* på grund av influensa och sviter därav är oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet under 5 dagar från riksdagens början, intygas härmed.

Göteborg den 2 januari 1937.

John E. Arfwedson,
leg. läkare.

Med stöd av bilagda läkarintyg anhålles om ledighet från riksdagsarbetet tillsvidare.

Stockholm den 11 januari 1937.

Carl Eriksson.

Riksdagsman *Carl Eriksson* är på grund av influensa oförmögen att tillsvidare deltaga i riksdagsarbetet, vilket härmed intygas.

Stockholm den 9 januari 1937.

F. Wallén,
leg. läkare.

De begärda ledigheterna beviljades, beträffande herr Carl Eriksson för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Vidare upplästes en till kammaren inkommen anmälan av följande lydelse:

Riksdagen första kammare.

Med hänvisning till bifogade läkarintyg får jag härmed anmäla, att jag blivit av sjukdom förhindrad att tillsvidare deltaga i riksdagsgöromålen.

Göteborg den 9 januari 1937.

Tycho Colleen,
genom *Sven Colleen,*
enligt uppdrag.

Det åberopade läkarintyget, som jämväl upplästes, lydde sålunda:

Häradshövding *Tycho Colleen* från Trollhättan, vilken sedan den 5 januari 1937 vårdas å Carlanderska sjukhemmet i Göteborg för en akut varbildning i högra örat, är på grund härav för närvarande arbetsoförmögen. Hans sjukdom utgör ett bestämt hinder för honom att den 12 januari infinna sig vid riksdagens öppnande liksom de närmaste dagarna därefter. Vilket allt på heder och samvete intygas.

Göteborg den 7 januari 1937.

Håkan Nordlund,
med. doktor, leg. läk.

Ytterligare upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till Första kammarens herr talman, Riksdagen, Stockholm.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagen under måndagen den 11 i denna månad.

Luleå den 9 januari 1937.

O. Bergqvist.

Till riksdagens första kammare.

På grund av tjänstegöromål förhindrad inställa mig vid riksdagens början får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden 11—14 januari.

Luleå den 8 januari 1937.

C. I. Asplund,
ledamot av riksdagens första kammare för
Västerbottens län och Norrbottens län.

Till riksdagens första kammare.

Under åberopande av hinder till följd av tjänstegöromål får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 11 till och med den 13 innevarande januari.

Luleå den 7 januari 1937.

P. Sandström,

ledamot av riksdagens första kammare
för Västerbottens och Norrbottens län.

Även de av herrar Bergqvist, Asplund och Sandström sökta ledigheterna beviljades.

Anställdes val av talman; och utsågs därtill:

herr Nilsson, Johan, i Kristianstad med 134 röster.

Företogs val av förste vice talman; och utsågs därtill:

herr Olsson, Olof, med 120 röster.

Anställdes val av andre vice talman; och utsågs därtill:

herr Nilsson, Petrus, i Gränebo med 104 röster.

Herr **Trygger**, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade därvid till herr talmannen: Herr talman! Då jag till Eder överlämnar denna klubba, önskar jag Eder framgång och tillfredsställelse vid fullgörandet av det höga förtroendeuppdrag, som Ni i dag från kammaren erhållit.

Herr **talmannen** intog talmansplatsen och yttrade: Herr ålderspresident, mina herrar! Jag anhåller att få vördsamt tacka för det förtroende, som lämnats mig genom valet till talman. För mig själv och för eder alla står det säkerligen klart, att det inte bliver lätt att fylla denna uppgift. Första kammaren har ju alltid haft tillgång till förnämlig ledning, och denna egenkap var i högsta grad till finnandes hos den siste innehavaren. Mina bemödanden måste nu gå ut på att försöka upprätthålla gamla goda traditioner och i övrigt aktgiva på mig själv och försöka motsvara det förtroende, som ni ha lämnat mig.

De vice talmännen hava fått sina uppdrag och sina förtroenden förnyade. De ha uppdragit åt mig att framföra deras tack, och jag anhåller nu att få giva uttryck åt detta och vill därtill foga mitt eget särskilda tack för att jag därigenom har fått deras erfarenhet och som jag väl hoppas deras välvilja till mitt välbehövliga stöd.

Sedan vi senast åtskildes ha åtskilliga av de förutvarande ledamöterna lämnat oss. Icke mindre än trenne ha avlidit, och om jag räknat rätt ha 14 stycken av olika andra anledningar lämnat sina uppdrag. Jag anhåller att få giva uttryck åt vår tacksamhet till dem alla, och detta gäller inte minst kammarens förutvarande högt värderade talman.

Jag anhåller nu med dessa ord att få bli innesluten i allas eder välvilja och framför ytterligare en gång min tacksamhet samt vill hälsa såväl förutvarande som nytillkomna ledamöter välkomna till detta års riksdag.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 11 januari 1937.

Till justitiedepartementet hade från överståthållarämbetet den 9 januari 1937 inkommit en samma dag dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att, sedan professorn Gösta Bagge blivit för Stockholms stads valkrets utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för tiden till den 1 januari 1938, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 26 § första stycket lagen om val till riksdagen ombudsmannen Karl Wistrand blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1938.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

G. A. Eriksson.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren att nu företaga val av sekreterare.

Valet företogs, och befanns efter valförrättningens slut hava blivit till sekreterare utsedd:

kanslirådet G. H. Berggren med 109 röster.

Kanslirådet Berggren fick nu företräda, underrättades, att han blivit av kammaren vald till sekreterare, och övertog protokollsföringen.

In fidem

Eric Carlén.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att tisdagen den 12 innevarande månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats 80 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter proportionellt i förhållande till ledamotsantalet i varje valkrets finge ske genom sekreteraren.

Denna hemställan bifölls.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 12.10 på dagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Tisdagen den 12 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10.30 f. m.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde onsdagen den 13 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels av fyra ledamöter för att delta i talmansöverläggningarna,

dels ock av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade vidare, att han, likaledes efter samråd med andra kammarens talman, finge föreslå, det första kammaren ville besluta att företa vid sammanträde, som komme att hållas måndagen den 18 i denna månad, val av ledamöter och vid sammanträde påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten och utrikesnämnden.

Vad herr talmannen sålunda föreslagit bifölls.

Ordet lämnades härefter till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att första kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter i de ordinarie utskotten, vad denna kammare beträffar, måtte bestämmas till: för konstitutionsutskottet 14, för statsutskottet 16, för bevillningsutskottet 13, för bankoutskottet 8, för första lagutskottet 8, för andra lagutskottet 12 och för jordbruksutskottet 8.

Denna hemställan bifölls.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren nu, kl. 10.35 f. m., att ajournera sina förhandlingar till kl. 10.45 f. m.

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts kallelse avgingo herr talmannen och kammarens ledamöter kl. 10.45 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av professorn vid Uppsala universitet Arvid Runestam. Efter gudstjänstens slut begav kammaren sig till rikssalen, i vilken även andra kammaren infann sig.

Hans Maj:t Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal.

Herr **talmannen** framträdde därpå och yttrade:

Allernådigste Konung, Eders Maj:t!

Då Sveriges riksdag nu åter samlas, sker det under förhållanden som kunna giva anledning till såväl tillfredsställelse som oro. Våra inre förhållanden

präglas av möjligheter till sund utveckling. Arbetslust och organisationsförmåga komma till användning i uppgifter, som stå till buds i vid omfattning, beroende på den jämförelsevis goda konjunktur varunder våra näringar för närvarande arbeta. Våra värdefulla naturtillgångar äro uppmärksammade. Vår egen förädlingsindustri har riklig användning för dessa, men de finna också användning och observeras långt ut över landets gränser. Detta måste med nödvändighet och med eftertanke av oss själva beaktas. Modernäringens produktions- och avsättningsfrågor torde fortfarande påkalla omsorg från statsmakternas sida. Rika arbetstillfällen äro där tillfinnandes, om prisavvägningar få därför erforderlig anpassning. Det gäller att i samförstånd och under ömsesidigt hänsynstagande värna om landets intressen. De orosmoln, som finnas och som vi inte förmå skingra, mana oss till inre sammanhållning.

Eders Maj:t har påbörjat sitt 30:e regeringsår. Under denna långa tid ha betydande händelser och förändringar ägt rum. Anledning till tacksamhet för Eders Maj:ts lyckosamma ledning är verklig och stor.

Med uppriktig välönskan om att de resultat som uppnåtts må bli till säkra grundvalar för bevarandet av vårt lands frihet och oberoende anhåller jag nu att till Eders Maj:t få framföra första kammarens undersåtliga vördnad, tillit och trohet.

Sedan andra kammarens talman därefter i denna kammarens namn till Hans Maj:t Konungen framfört andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen vardera mottaga, av herr statsrådet och chefen för finansdepartementet Wigforss ett exemplar av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 samt av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Westman ett exemplar av Kungl. Maj:ts berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, varefter ceremonien å rikssalen avslutades och första kammaren enligt beslut, fattat före avtågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 12.20 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 13 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr *Eriksson, Carl*, anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Herr statsrådet *Westman* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 2, med förslag till lag med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål;

nr 4, angående visst markbyte med Eskilstuna stad;

nr 6, med förslag till lag om internationella rättsförhållanden rörande dödsbo, m. m.;

nr 7, angående avskrivning av vissa i flottledsfonden ingående fordringsbelopp;

nr 8, angående avskrivning av f. inspektoren Axel Königsons i Granvik, Aareavaara, skuld till kronan på grund av virkesköp;

nr 9, angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett utdikningsföretag inom Gunnarsbyn i Råneå socken av Norrbottens län;

nr 10, angående godtagande av ackord å fordran för vissa från kronoegendomen Hättebo nr 1 i Jönköpings län försålda lägenheter;

nr 11, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 12, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

nr 16, med förslag till lag om förekommande och släckning av skogseld;

nr 17, angående vissa svenska spannmålsföreningen u. p. a. i likvidation berörande frågor;

nr 18, angående befrielse för Råneå elektriska kvarnaktiebolag från skyldighet att erlägga vissa fiskeavgifter;

nr 19, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 20, angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga;

nr 21, angående placering i lönehänseende av kronojägaren A. W. Andersson;

nr 22, angående ändring av bestämmelserna för kapital- och ränteinbetalning å vissa ackordslån;

nr 23, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

nr 24, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 13, med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321);

nr 14, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § och 6 § 1 mom. lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering;

nr 15,, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering;

nr 25, angående understöd åt föreningen till minne av Konung Oskar I och Drottning Josephina för verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall; samt

nr 26, angående försäljning av viss del av lägenheten Flyksnäs under landsfiskalsbostället Kråkered i Sätla socken av Älvsborgs län.

Företogs val av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björnsson	med 94 röster,
» Borell	» » » ,
» Hansson, Sigfrid	» » » ,
» Johansson, Johan	» » » .

Anställdes val av fyra ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Domö	med 74 röster,
» Hamrin	» » » ,
» Tjällgren	» » » ,
» Åkerberg	» » » .

Företogs val av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björkman, Gustaf Adolf	med 61 röster,
» Wahlmark	» » » .

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen överlämnade proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938, blev densamma på begäran bordlagd.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1935—30 juni 1936.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1935—30 juni 1936 m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens vid innevarande riksmöte avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 2, 4, 6 och 7—26.

Herr statsrådet *Levinson* avlämnade Kungl. Maj:ts skrivelse nr 3, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Nils Jacob Eberhard Quensel att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Den kungl. skrivelsen föredrogs och lades till handlingarna; och skulle under rättelse om skrivelsens innehåll genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hava inseende över riksdagens kansli.

Avgavos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 1, av herr *Nerman*, om vissa ändringar i gällande undervisningsplaner i ämnet svensk historia; och

nr 2, av herr *Nerman* m. fl., om ökat anslag till understöd åt inhemska skönlitterära författare.

Herr **von Heland** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Lagstiftarna hava sedan gammalt ansett sig skyldiga skydda den köpande allmänheten vid inköp av smör, så att garanti i någon mån erhålles för förväxling med margarin. I vår nuvarande margarinförordning har detta kommit till uttryck på så sätt, att margarin, som icke är avsett till förbrukning uteslutande i tillverkarens eget hushåll, icke må utlämnas från fabriken annat än i förpackning, varå på sätt särskilt är angivet i förordningen finnes anbragt ordet »margarin». Vidare finnes i förordningen föreskrivet, att vid försäljning i minut margarin-förpackningen skall på visst sätt vara försedd med uppgift om att förpackningen innehåller margarin. I förordningen har jämväl beaktats, att margarin icke må utbjudas eller försälas under benämning, som giver varan sken av att hava samband med eller som eljest häntyder på lant-hushållning eller mejerihantering.

Huru betydelsefulla dessa bestämmelser än äro, torde det emellertid — såsom framgår av ett nyligen avdömt, i pressen refererat, mål i Göteborg — vara otvivelaktigt, att de icke äro tillfyllest, då det gäller att i görligaste mån skydda allmänheten för en förväxling av smör med margarin. Om exempelvis en restauranginnehavare serverar margarin men samtidigt å matsedlarna angiver, att smör tillhandahålles, är detta, åtminstone enligt den underrätts upp-

Interpellation om ytterligare garantier mot förväxling av smör och margarin.

Interpellation om ytterligare garantier mot förväxling av smör och margarin. (Forts.)

fattning, som avdömde det åberopade målet, icke straffbart enligt nuvarande svensk rätt. Då vederbörande åklagare ej fullföljde målet i högre instans, blev rättsförhållandet aldrig föremål för ett mera prejudicerande bedömande. Har emellertid domstolen i detta fall riktigt bedömt frågan, är det självfallet, att förordningen icke giver allmänheten det skydd, som den skäligen kan begära av statsmakterna. Man synes utan vidare kunna fordra, att den, som tillhandahåller allmänheten margarin, i första hand icke får på matsedlar eller annorledes ens antyda, att den tillhandahållna varan är smör, men starka skäl synas ock tala för att vederbörande i ett dylikt fall bör hava positiv upplysningsplikt, sålunda vara skyldig att meddela, att varan utgöres av margarin.

Uppmärksammas må härutöver, att föreskriften, att margarin icke må salubjudas under benämning, som giver varan sken av att hava samband med eller eljest häntyder på lantushållning eller mejerihantering, så till vida visat sig mindre lycklig, som domstolarna troligen på grund av formuleringen »giver varan sken av», för fällande utslag synas fordra, att häntydningen på lantushållning eller mejerihantering skall vara mycket tydligt framträdande. Viss säkerhet skulle möjligen ernås, om orden »giver varan sken av» utbyttes mot »kan giva varan sken av».

Under åberopande av vad sålunda anförts, får jag anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet rikta följande frågor:

Anser herr statsrådet ifrågavarande rättsfall, jämfört med vad jag här i öfrigt anført, tyda på, att berörda förordning icke utgör tillräcklig garanti mot förväxling av smör och margarin, och om så är fallet, ämnar herr statsrådet föreslå på grund härav erforderliga författningsändringar?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1 måtte uppföras sist på föredragningslistan vid kammarens nästa sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.39 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.